

EDYCJA
2023

foto: Kuba Dąbrowski

Yes, I do,
czyli jak wziąć ślub za granicą

BERLIN

opracowanie Stowarzyszenia Miłość Nie Wyklucza

**MAŁŻEŃSTWA
DLA WSZYSTKICH**

foto: Elwira Litra Fotografia

Wicie jak to jest, kiedy czekacie na najpiękniejszy, wymarzony prezent, i w końcu są wasze urodziny, i jest właśnie TO!?! To właśnie tak było.

Kiedy usłyszeliśmy, że jesteśmy teraz MĘŻEM i MĘŻEM! Absolutnie nie do zastąpienia niczym innym.

DARO I CESAR

Wzięli ślub w Gartz w 2018 roku.

Słowo wstępu

To przewodnik dla was: społeczności LGBT+ w Polsce. Dla tych, którzy już dziś chcą świętować swoją miłość podczas ceremonii ślubnej lub zapewnić sobie bezpieczną przyszłość w innym kraju. Wierzymy, że prawdziwa miłość nie powinna mieć granic ani uprzedzeń. Dlatego z dumą pomagamy społeczności LGBT+ w organizacji ślubu za granicą.

Chociaż małżeństwa zawarte za granicą nie mają w Polsce mocy prawnej, wiemy, że potrzeba oficjalnego zawarcia związku nie zależy od orientacji. Na szczęście polskie pary tej samej płci mogą spełnić swoje marzenie o ślubie w jednym z wielu krajów umożliwiających zawarcie związku małżeńskiego mieszkańcom Unii Europejskiej. Jednak zorganizowanie ceremonii nie jest łatwe. Dlatego mamy nadzieję, że seria przewodników Miłość Nie Wyklucza „Yes, I do, czyli jak wziąć ślub za granicą” pomoże wam w przygotowaniach oraz jak najlepszym przeżyciu tego wyjątkowego dnia.

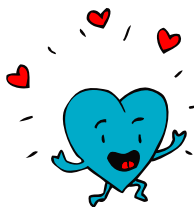
To dla was staramy się w Polsce o równość małżeńską. Chcemy, abyście mogli i mogły wziąć ślub również w ojczyźnie, dzieląc się radością z całą rodziną, a po ceremonii mieć w Polsce wszystkie prawa i obowiązki małżeńskie, łącznie z prawem do wspólnego posiadania dzieci. Dlatego oddajemy w wasze ręce ten przewodnik, zaznaczając, że nie ustajemy w naszych staraniach o równość małżeńską w Polsce. To, że sukcesie spełnienia swoich marzeń za granicą, jasno pokazuje, że równość małżeńską w Polsce jest potrzebna.

Wasze historie, zdjęcia oraz uśmiechy umacniają społeczność LGBT+ w naszym kraju. Cieszymy się z każdej pary, która wraca do nas jako małżeństwo. Możecie nam pomóc we wprowadzeniu równości małżeńskiej w Polsce:

- podzielcie się z nami swoją historią,
- przypnijcie podczas ceremonii ślubu przypinki Miłość Nie Wyklucza,
- zorganizujcie weselną zbiórkę na Miłość Nie Wyklucza,
- rozdajcie swoim bliskim książeczkę „Równość małżeńska. Przewodnik dla początkujących”.

Życzymy szczęścia na nowej drodze życia!

Ekipa Miłość Nie Wyklucza

Ślub w Berlinie

Od 2017 roku pary osób tej samej płci mogą zawrzeć w Niemczech związek małżeński.

Od tego czasu wiele polskich par skorzystało z możliwości zawarcia tam małżeństwa, dzieląc się doświadczeniami na swoich blogach, stronach lub w mediach społecznościowych. Przewodnik powstał w oparciu o te osobiste historie, uzupełnione researchem dostępnych on-line informacji.

Tekst pierwszego wydania przewodnika skonsultowały dla nas Emilia i Agata, które wzięły ślub w berlińskim Kreuzbergu, na stałe mieszkają w Polsce i nie posługują się językiem niemieckim. Bardzo dziękujemy!

Ceremonia była przepiękna. Bez sztamkowych formułek, pełna serca. Przemawiająca urzędniczka stanu cywilnego doprowadziła do też wszystkich naszych gości. I nas też :)

AGATA I EMI

Wzięły ślub w Berlinie
w 2018 roku.

Ślub w Berlinie

1.

Wybór właściwego urzędu

W Niemczech formalna droga składania dokumentów i wymaganie kroki rejestracji różnią się od siebie, w zależności od urzędu. Kluczowe jest więc ustalenie po pierwsze, który urząd będzie właściwy.

Niemieckie przepisy wyraźnie wskazują, że wniosek o zawarcie związku małżeńskiego musi być złożony w urzędzie stanu cywilnego w okręgu, w którym mieszka jedna z osób partnerskich, a jeśli żadna z osób nie mieszka na stałe w Niemczech, wniosek musi być złożony w urzędzie stanu cywilnego, w którym ma odbyć się ceremonia.

Dlatego też jeśli każde z Was na stałe mieszka w Polsce, macie w tym zakresie pełną dowolność. Kiedy wybieriecie już miejsce ceremonii, a tym samym właściwy urząd, polecamy skontaktować się z nim bezpośrednio. Urzędy niektórych dzielnic mają możliwość umówienia wizyty on-line. Należy kliknąć „Termin buchen” w zakładce Eheschließung - mit Auslandsbeteiligung - Auskunft, Beratung und Anmeldung: <https://service.berlin.de/dienstleistung/318962/> (jeśli nie znacie niemieckiego - polecamy korzystanie z opcji automatycznego tłumaczenia strony internetowej, dostępnej np. w przeglądarce google chrome).

Szczegółowe dane kontaktowe dwóch najczęściej wybieranych urzędów w Berlinie to:

Urząd Stanu Cywilnego w dzielnicy Berlin Mitte

Parochial Strasse 3, 10179 Berlin

✉ heirat@ba-mitte.berlin.de

📍 www.berlin.de/ba-mitte/politik-und-verwaltung/aemter/amt-fuer-buergerdienste/standesamt/

Urząd Stanu Cywilnego w dzielnicy Berlin Friedrichshain-Kreuzberg

Schlesische Strasse 27a, 10997 Berlin

✉ standesamt@ba-fk.berlin.de

📍 www.berlin.de/ba-friedrichshain-kreuzberg/politik-und-verwaltung/aemter/amt-fuer-buergerdienste/standesamt/

2.

Dokumenty

Potrzebne dokumenty należy złożyć osobiście w wybranym urzędzie stanu cywilnego. Jeśli któreś z was mieszka w Niemczech, musicie skorzystać z urzędu odpowiedniego dla miejsca zameldowania. W przypadku, gdy przyszli małżonkowie nie przebywają w Niemczech na stałe, mogą wybrać dowolny urząd. Wymagane dokumenty i forma ich składania mogą się różnić między urzędami, dlatego najlepiej skontaktować się z wybranym urzędem stanu cywilnego i poprosić o listę wymaganych dokumentów.

Wśród potrzebnych dokumentów znajdziecie na pewno:

- pełny odpis aktu urodzenia,
- zaświadczenie o stanie cywilnym,
- paszporty (albo dowody osobiste z tłumaczeniem przysięgłym),
- Jeśli któreś z was jest wdowcem/wdową lub po rozwodzie, będziecie potrzebować także zaświadczeń o stanie wolnym obu osób partnerskich (akt rozwodu albo zgonu małżonka).

Najczęściej dla wszystkich tych dokumentów wymagane będzie również tłumaczenie przysięgłe, a komplet dokumentów należy złożyć w urzędzie osobiście.

Na szczęście nie jest wam potrzebne „zaświadczenie o zdolności do zawarcia małżeństwa za granicą”, którego polskie urzędy nie wydają parom tej samej płci. Wystarczy „zaświadczenie o stanie cywilnym”. Potwierdza ono, że dana osoba jest kawalerem lub panną (zgodnie z § 1309 ust. 2 BGB – niemieckiego kodeksu cywilnego). Wniosek o wydanie zaświadczenia o stanie cywilnym możecie złożyć w dowolnym polskim urzędzie stanu cywilnego lub przez ePUAP.

Warto porozmawiać z niemieckim urzędnikiem lub urzędniczką o Waszej sytuacji. Emilia i Agata, które mieszkają w Polsce, korespondowały mailowo z urzędniczką z Kreuzbergu, gdzie później wzięły ślub. Po omówieniu ich sytuacji, urzędniczka pozwoliła im na złożenie dokumentów drogą mailową. Wystąły jej skany odpisów aktu urodzenia, zaświadczeń o stanie cywilnym oraz zaświadczenia o zameldowaniu na pobyt stały w Polsce. Urzędniczka jasno dała do zrozumienia, że jest to wyjątkowa sytuacja. Dzięki temu Agata i Emilia nie musiały jechać do Niemiec dwa razy (by złożyć dokumenty i ustalić datę, a potem na ślub), ale tylko raz (na samą ceremonię).

Ślub w Berlinie

3. Tłumaczenia

Koniecznym jest upewnić się, jakie dokumenty są potrzebne w urzędzie, który wybraliście/tyście i które z nich należy przetłumaczyć. Na pewno będzie trzeba skorzystać z tłumaczenia przysięgłego – Niemcech lub w Polsce.

Jeśli nie posiadacie paszportów, może być konieczne przetłumaczenie dowodów osobistych. Tomek i Andrzej za przetłumaczenie wszystkich dokumentów zapłacili u niemieckiej tłumaczki 110€.

Zwracają uwagę, by sprawdzić, czy do tłumaczeń dołączone jest Beglaubigung (uwierzytelnienie).

Emilia i Agata nie musiały robić tłumaczenia dowodów osobistych, gdyż mają one wersję angielską, a to urzędowi wystarczyło. W ich przypadku niepotrzebne było także uwierzytelnienie tłumaczeń.

Ślub w Berlinie

4. Termin i opłaty

Jak zostało to zasygnalizowane wcześniej, zasadą jest, że komplet dokumentów należy złożyć osobiście w wybranym urzędzie stanu cywilnego w Berlinie.

Wizytę można umówić wcześniej wypełniając formularz kontaktowy na stronie urzędu albo mailowo. Warto wcześniej upewnić się w drodze bezpośredniego kontaktu, czy urząd nie zgodzi się na wystanie dokumentów mailem lub pocztą.

Datę ślubu należy potwierdzić podczas spotkania w urzędzie stanu cywilnego. Może to być wybrany wcześniej termin, przy czym nie wszystkie urzędy umożliwiają przeprowadzenie ceremonii w sobotę albo taka możliwość wiąże się z dodatkową opłatą. Sobotnie ceremonie trzeba również rezerwować z dużym wyprzedzeniem. Terminy w ciągu tygodnia są zazwyczaj łatwo dostępne.

Ceremonia musi odbyć w ciągu sześciu miesięcy od momentu zatwierdzenia dokumentów.

W przeciwnym wypadku zgłoszenie traci ważność, a proces składania dokumentów trzeba będzie zacząć od początku.

Zawarcie małżeństwa w Berlinie wiąże się z kilkoma kosztami. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć:

- Stwierdzenie zdolności do małżeństwa = 45€ oraz kolejne 45€, gdy dana osoba nie ma niemieckiego obywatelstwa
- Ślub poza godzinami pracy urzędu = 80€
- Ceremonia poza budynkiem urzędu (np. w ogrodzie botanicznym) albo w filii urzędu = 75–150€ (wybór niestandardowego miejsca może wiązać się z dodatkowymi kosztami).
- Certyfikat zmiany lub dodania nazwiska = 20€ (po ceremonii)
- Opłata za certyfikat małżeństwa = 12€ (dodatkowy egzemplarz = 6€)

W urzędzie Berlin Mitte dopuszczalna jest wyłącznie płatność kartą.

Powyższe informacje pochodzą ze strony <https://service.berlin.de/dienstleistung/318962/standardort/327795/> i są aktualne na dzień 30 stycznia 2023 r. Warto sprawdzić ich aktualność w chwili korzystania z poradnika!

5. Zmiana nazwiska

Biorąc ślub w Niemczech można zmienić nazwisko na nazwisko osoby partnerskiej (lub dodać drugi człon nazwiska), jednak zmiana będzie respektowana tylko w tym kraju.

Jeśli nie macie niemieckiego obywatelstwa, nie możecie skorzystać ze zmiany nazwiska w dowodzie przy okazji ceremonii. Co istotne, polskie urzędy nie muszą zaakceptować niemieckiego aktu ślubu jako przesłanki do zmiany nazwiska. Jeśli mieszkacie w Niemczech i chcecie posługiwać się nazwiskiem partnera lub partnerki, możecie je zmienić, ale musicie wtedy legitymować się polskim dowodem oraz dodatkowo niemieckim aktem małżeństwa, z adnotacją o zmianie nazwiska.

6. Forma ceremonii

Ślub możecie wziąć w sobotę albo w inny dzień tygodnia, zarówno w budynku urzędu, jak i poza nim. Urzędy stanu cywilnego w Berlinie współpracują z berlińskim Ogrodem Botanicznym, dzięki temu przysięgę ślubną możecie złożyć np. w oranżerii. Składając dokumenty musicie zdecydować:

- czy podczas ceremonii chcecie wymienić się obrączkami;
- czy i ilu chcecie mieć świadków. Może to być jedna lub dwie osoby. Możecie też zawrzeć małżeństwo bez formalnego świadka. Świadkowie powinni być pełnoletni i rozumieć język, w którym przeprowadzana jest ceremonia (chyba, że będzie obecny tłumacz albo tłumaczka);
- czy chcecie dostarczyć swoją muzykę.

Ceremonia odbywa się po niemiecku, musicie więc znać język na tyle dobrze, by zrozumieć wszystkie konsekwencje zawarcia związku. Jeśli nie posługujecie się językiem niemieckim, ślub może zostać przeprowadzony w obecności tłumacza lub tłumaczki, za dodatkową opłatą. Emilia i Agata, które nie mówią po niemiecku, otrzymały od urzędu listę tłumaczy przysięgłych. Same skontaktowały się z wybraną tłumaczką, umówiły się z nią oraz rozliczyły się bezpośrednio.

Ślub w Berlinie

7.

Podróż

Do Berlina dojechać można autobusami i pociągami, lub dolecieć samolotem. Najtańszymi opcją pozostaje autobus i pociąg. Bilety autobusowe (np. Flixbus) możecie kupić w promocyjnych cenach z odpowiednim wyprzedzeniem, podobnie bilety na pociąg. Natomiast jeśli chodzi o bezpośrednie połączenia lotnicze, dostępne są one z Warszawy (LOT) oraz z Krakowa (Ryanair) – w przypadku obu linii portem docelowym jest Berlin Brandenburg.

W samym Berlinie najlepiej poruszać się środkami komunikacji miejskiej: metrem (U-Bahn), koleją naziemną (S-Bahn), autobusami i tramwajami. System biletów jest ujednolicony. Bilet jednorazowy kosztuje od 3 do 3,80€ w zależności od taryfy (AB lub ABC – strefa C to obrzeża miasta) i upoważnia do dwóch godzin jazdy od momentu skasowania. Dla strefy AB można kupić także bilet 24-godzinny, który kosztuje 8,80€.

Najtańszą opcją noclegu są wieloosobowe pokoje w hostelach, najwygodniejszą wynajem mieszkania na popularnej platformie najmu krótkoterminowego. Oprócz atrakcji turystycznych, takich jak Brama Brandenburska i Checkpoint Charlie, w Berlinie warto odwiedzić klubowe dzielnice (Neukölln oraz Kreuzberg) oraz okolice placu Nollendorfplatz. To miejsce historyczne dla niemieckiego ruchu LGBT+. W klubach i lokalach w okolicy spotykali się aktywiści i działaczki, którzy wywalczyli w swoim kraju równość małżeńską.

8.

Dzień ślubu

W dniu ślubu przyjdźcie do urzędu co najmniej kwadrans przed rozpoczęciem ceremonii. Przyszli małżonkowie i świadkowie muszą się wylegitymować (dowodem osobistym albo paszportem, w zależności od urzędu), a wy dodatkowo musicie podpisać oświadczenie, że od czasu złożenia dokumentów nie zmienił się wasz stan cywilny. Jeżeli udało wam się umówić z urzędnikami na wysłanie dokumentów emailem i w dniu ślubu pojawicie się w urzędzie osobiście po raz pierwszy, przyjdźcie odpowiednio wcześniej. Najlepiej umówić się na konkretną godzinę z urzędnikiem lub urzędniczką zajmującą się waszą sprawą.

Podczas ceremonii urzędnik lub urzędniczka opisuje, co się zaraz wydarzy, potwierdza wasze imiona i nazwiska oraz miejsca zamieszkania. Później składacie sobie przysięgę (mówiąc po niemiecku „ja” albo po angielsku „I do”). Po podpisaniu oświadczenia przez świadków dostajecie chwilę na życzenia i zdjęcia.

Teraz czas na świętowanie! :)

Wyemigrowaliśmy z Polski nie dla zarobków w euro, lecz przede wszystkim po to, by godnie żyć i móc być sobą. O ślubie myśleliśmy raczej w kategoriach czystej formalności, zwykłej umowy prawnej. Okazało się jednak, że powiedzenie

sobie „tak” było niesamowicie wyzwalające. Wreszcie poczuliśmy się normalnie, nie jak obywatele drugiej kategorii. Każdemu życzymy, by nie musiał wyjeżdżać za granicę, by przeżyć ten najpiękniejszy dzień w życiu.

ANDRZEJ I TOMEK
Wzięli ślub w Berlinie w 2018 roku.

Chcecie wziąć ślub w Polsce?

Wejdźcie na mnw.org.pl/wspieram

i wesprzyjcie finansowo
działania Miłość Nie Wyklucza.

MAŁŻEŃSTWA
DLA WSZYSTKICH

Jak wziąć ślub w Berlinie

Tekst: Andrzej i Tomek, Zuzanna Kopcińska
Redakcja: Agata Urbanik, Paweł Cabaj, Milena Adamczewska-Stachura
Konsultacje: Paulina Maniecki, Emi Barabasz, Agata Kowalska, Fabian Seiter
Projekt graficzny i skład: Marianna Wybieralska

Warszawa 2023

Stowarzyszenie Miłość Nie Wyklucza
ul. Wspólna 61/102
00-687 Warszawa
kontakt@mnw.org.pl
mnw.org.pl